

RAT "Estonia" kunstinõukogu protokoll

2.dets.63.a.

Koos olid: Päre, Tamberg, Väljaots, Tormis, Ekston, Ojamaa, Raudsepp, Mikk, Roosa, Klaus, Ivalo, Plees, Herkül, N. Järvi, Koha, Jürisalu, Hammer, 9.65

P ä e v a k o r d: "Tänav", "Poiss ja liblikas",
"Kaubamaja" läbivaatuse arutelu

Sm. H a m m e r: Millised on arvamused/meie balleti uueloomingu kohta? Kunstinõukogu peab täna oma sõna ütleva, kas balletid tulevad välja või ei.

Sm. E k s t o n: Afiššid on juba väljas, tähendab etendus peab toimuma. Mul on küsimus lavastajale: mida ta tahtis nende kolme balletiga öelda?

Sm. V ä l j a o t s: Ma vastan sellele küsimusele oma sõna võtus.

Sm. P ä r i: Minust on alati mööda mindud, eriti minu arvamustest. Mind on alati lõpus lastud rääkida ja ka täna ma palun, et mina ütleksin oma arvamuse lõpus.

Sm. L. T o r m i s: Mina teen ettepaneku, et autorid ise ütleksid, kas nende mõte on välja tulnud.

Sm. J ü r i s a l u: Minu arvates on lavastaja toime tunud idee väljatoomisega ja mina olen rahul. Orkestri suhtes on pretensioone - löökpillide osas.

Sm. T a m b e r g: Mõte hakkab välja tulema minu balletis. Küsimus on poisis, oleks Kerge seda teinud, siis oleks asi kobras, aga Lassiga on raskusi - just näitlejameisterlikkuse suhtes. Proove tuleb ka peale esietendust jätkata.

Sm. K o h a: Minul pretensioone ei ole. Ainult olen rahutu orkestri suhtes - flööt. Idee suhtes olen rahul.

Sm. H a m m e r: Kas löökpillid suudavad toime tulla?

Sm. R a u d s e p p: Kaks proovi on veel ees. Meil ei ole

löökpillide mängijaid. Kui nad on aga kohal, saan ma vaheaegadel nendega proove teha. Küsimus on Tiidos kes on õppesessioonil. See olukord, et viimasesse proovi saame alles mängijaid, see ei ole normaalpe.

Sm. N. J ä r v i: Meil ei ole kohti - s.t. raha, et taotleks löökpillimängijaid.

Sm. L. T o r m i s: "Tänavat" nägin esimest korda. Mõte tule üldiselt välja ja seda tänu sm. Ullale - inimene, kes ei ole põhiliselt ära rikutud, ja kes toredate noorte juurde tagasi läheb. Lassil on suur koormus õhtu jooksul. Ta ei suuda kõiki osasid veel kanda. Märkasin Lassi juures "Tänavas" ka näitlejavõimeid. Kuid ülesannete täitmine on tal veetavatäpne - ei suuda osa lõpuni läbi viia. Temas oli hingelise puhtust ja siirust. Mina tahaksin näha, et Lass korra ka varem pildist läbi liiguks. Minule jääb arusaamatuks noormehe iseloom siis, kui ta poistega - lõngustega kokku puutub. Ma ei näe siin tema mõtteid. Meeleolu annab pilt üldiselt hästi, kuid midagi häirib. Ja mina arvan, et need on kostüümid alguses - nagu oleksid tütarlapsed enda isiklikes riietes tänavale tulnud ja neil on ebamugab balletiliigutusi teha. Samuti kaks meest - nende kostüümid on groteski kalduvad.

"Poiss ja liblik" on kulminatsioonikoht juba olemas. Kuid see asi vajab veel puhastamist. See, kuidas poiss lilli murrab, see on Lassil alles suures laastus löödud. On üks koht muusikas, kus poiss peab laval olema, aga ta puudub. Lassist jääb põhjendamata vahe selle vahel, kus ta tantsib ja kus ta lihtsalt lilli vaatab. Siiski on vaja lavastajakätkes talle täpselt ära näitab, mida ta tegema peab. Liblikas on efektne ja mõjus hästi. Lilled juures on ebatäpsusi liigutustes. Poiss veel koperdab lilledele üle. Tüki sisu mulle

näis, et tuleb välja. Mulle väga meeldis Skljanskaja. Tema juures on välja tulnud uus joon - sisemiselt oli ta ilus.

"Kaubamaja" - mulle tundub, et asi on lustakas - sisult kõige pretensioonitum. Karakterid olid antud hästi, meeled olud tabavad. Mul on siiski tunne, et asi tahab veel kõvasti puhastada, kui et ta siiski võib välja tulla. Süngel muljet mul ei jäänud. Lassi kõrvale peaks veel kellegi panema. Sm. E k s t on: On hea, et eesti heliloojad on hakanud ka ballette kirjutama. Sm. Väljaots oleks pidanud kutsuma professionaalse ballettmeistri - ideed ei tule välja. Muusika on kõigis hea. "Tänav" - see ei ole Tallinn, see ei ole meie tänavapilt - lõbunaised, mannekeenid. Siis tulevad välja kaks töölist, näitamiseks, et meil on ka töölisi. Asja on tehtud pealiskaudselt ja vastutustundetult, muusika võimaldab palju paremat. Ulla on hea - ei vaidle vastu, kuid tantsu seade mõjub ebaesteetiliselt. Mida annab see ballett trupile - kas on siin loominguine kasu olemas. "Poiss ja liblikas" - mulle ei jäänud kajama seda traagilist mõtet - sinilinnu tagaajamist.

"Kaubamaja" - see ei ole satiir, see on karikatuur. Kuid seda võiks siiski ennem vastu võtta kui esimest ja teist balletti.

Sm. H e r k ü l: Balletikollektiiv algab peaballettmeistrist kuid tema ütleb alati oma sõna viimasena. Võib-olla oleks siiski mõnel balletil olnud teine lavastaja. "Poiss ja liblikas" on suurepärase muusika, lavakujundus on väga hea. "Tänav" - milleks see, mida me sellega öelda tahame - mind kollitab plagiaadi koll - see oli äratõmme Suure Teatri lavastusest. Seal leiti väljapääs selles, et see ei toimu meie ühiskonnas. "Poiss ja liblikas" - meeldis muusika, lavakujundus ja ka liblikas, kuid muud mitte midagi.

"Kaubamajas" - mina ei saa sellest üldse aru - muusika on kuidagi kokkuklopsitud. Tüüpe on palju - kuid eestlasi me ei näegi kaubamajas. Lass ei kannu "Poissi ja liblikat", tuleks ka II koosseis läbi vaadata - Bomega.

Sm. P ä r i: Rääkides teose väärtusest ja kvaliteedist, peame vaatama ideed ja teost sügavuses.

Sellest me rääkisime eskiiside vastuvõtmisel. Mida tahab öelda Väljaots teosega.

Mul oli häbi Tormise pärast, kes algas väikestest asjadest ja ei rääkinud ideest. Gorki ütles, et peab leidma tüüpilise, mis on paljudel inimestel.

Me näitame tänast Tallinna. Ma tahan aidata lavastajat, kuidas leida õige idee.

Minu arvates on meie elu näidatud moonutatult - karikatuuris. Selleks analüüs: "Tänav" - me peame välja naerma väärnähtusi. Lõngused, kes on head inimesed, on näidatud kui röövlid, seda meie elus ei ole. Pole sellist noormeest meil. Noor- mees pekstakse läbi mitte millegi pärast - ei ole põhjust.

Kui Väljaotsal oleks prof. haridus, kuid lõnguste ja Ulla tants on tehtud väga hästi.

Me peame näitama, kuidas neid karistatakse: see ei ole meie linn, see on võõras kallas. Ka lõngused on meie ühiskonnast. Nad valitsevad.

Mida otsivad Silla ja Hagus - kaks töölist. Milline on nende konkreetne ülesanne? Nad nagu ei ole meie ilmast? Selles on mul pretensioon idees. Sama mõtet jätkan "Kaubamajas". Heliloojal on palju karikatuuri, et ta ei näinud ilusat meie elus, müüjannasid solvatakse põhjuseta. See ei ole tüüpiline, ka müüjad on viisakad. Kaubamajja jooksmine, järjekorrad jne. ei ole meie elu. See on nõuk. inimese karikatuur. Peale südame peab olema ka mõistus ja meis kunstnikes peab

~~peab~~ see olema ühendatud. Ka "Kaubamajas" peab otsima veel midagi muud.

Meeldis madrus ja tütarlaps. Kasahh sööb seemneid - kas see on tüüpiline?

Muusikas on tükid, dr. ai-ai-ai-st röövlite kujutamises. Siin ei saanud ka lavastaja muud teha. Tants on.

Ennem on õnnestunud "Poiss ja liblikas". Sellest sai aru mida tahtis öelda lavastaja. Idee on selge.

Kostüümid "Kaubamajas" on liiga naturalistlikud. "Poisi ja liblika" jaoks on poisil trikoo - on stiliseeritud kuid "Kaubamajas" ei ole. Siin oleks nagu kaks lavastajat - "Kaubamajas" lõhneb "ismide" järgi.

"P. ja L" kostüümid - poisil särk liiga lahtine ja jäme.

Vähem pretensioone on "Tänav" kostüümidele. Eriti meeldis kõigis kunstniku Roosa töö. Parim, mis ma näinud olen. Ulla - väga hea - nagu ikka. Lassil ei ole küllald. vormi, sama on tal ka "P. ja L." Viimases peaks osatäitja teine olema. "Kaubamajas" ei tahaks näha Ullat. See rikub esimese mulje. Võtan vastu "Poiss ja liblika", ei nõustu lõnguste näitamisega ja kaubamaja rahvaga.

Tantsuliselt mulle meeldis "Tänavas" ja "Poiss ja liblikas" osaliselt.

Sm. G. O t s: Mina tahan toetada sm. Päri juttu, et just ideega ei ole kõik korras. Kõige arusaadavam on "P. ja L." ja kõige raskem on "Tänav". Jääb selline mulje, et ei julge enam tänavale käia ja, et see Tallinna tänav on, selles on süüdi Roosa, kelle lavapilt on väga selge. Laval liigub ainult põhjakiht. Siin peaks lavastaja leidma midagi ja rohkem mõtlema. Ei jää kõlema see, mida me tahame näha. Mind "Tänav" ei rahulda. Muusika on hea ja eriti dekoratsioonid. Lihtne ja lakooniline. "Kaubamaja" - üldiselt on kõik tüübid nega-

tiivsed. Kaotsi on läinud kübarate praävimise stseen. Dekoratiiv on aga korras ja puhas. Madruse ja müüjanna joon on kena. Seda oleks tahtnud läbi balleti näha. Mina lükkaksin küll balleti edasi, sest ideeliselt ei tule nad välja.

Sm. P l e e s: Meil on lõnguseid küll laval nähtud, kuid nii hirmsaid kui nüüd, pole küll olnud. Need balletid pidid olema kaasaegsed. Kas Väljaotsal on üldse aimu, mis on kaasaegsus. Kas meie kaasaegne inimene võtab sellised liigutused omaks. Minumeelest olid sellised liigutused tagasi vahemalt 30 aastat. Liigutused mõjuvad vulgaarselt.

"P. ja L." on lavastatud ebaprofessionaalselt. See on igav ja abitu tants. Balletis tahame näha ilusat ja huvitavaid.

"Kaubamaja" - kas on päris õige minna kaubandustöötajate kallale? Lugesin hiljuti läbi artikli kaubamaja komsomoli org.tööst. Seal oli märgitud ainult kiitvalt. Kuid meie lavastuses kõlab see kõik hoopis teisiti - laval näeme ainult rumalaid inimesi. Mina ei ole küll kunstinõukogu liige, kuid mina võtaksin balletid kavast maha. See ei ole meie vastus juunipleenumile.

Sm. O j a m a a: Kunstinõukogu võttis libretod vastu nii, nagu me neid praegu näeme - ja võttis ka kavandid vastu. Siin on viga ka kunstinõukogu töös. Miks siis ei otsitud ideed?

"Tänav" rahuldab mind oma sisutiheduselt kõige rohkem (v.a. idee). Lass on nõrk - ei saa aru, mis sunnib tüdrukut tema abi otsima.

"P. ja L." - ei ole ka Lass oma kohal ja ka Randviir ei sädele nii nagu oleme harjunud teda nägema.

"Kaubamaja" - distsipliin rühmas on halb - see on tüüpiline "Estonia" balletirühmale. Mina ei süüdistata mitte üksi lavast. ja dirigenti vaid ka kunstinõukogu ja peaballettmeis